

törhetetlen szeretet legyen! Az ellenséggel szemben nem ismer kíméletet, a hazáért semmiféle áldozattól sem riad vissza. Erre kell gondolnunk a módszerek megválasztása során is. A megalapozó munkánkhoz alapvető kiindulás, hogy a hazaszeretet meghatározott cselekvési módban és elemek komplexusában (a társadalmi tudat és a pszichológia síkján) nyilvánul meg. Ezért a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően sok szép, igaz és érzelmet keltő események, élmények kel-
lenek! Ezek alapján képesek lesznek hazafias tettek végrehajtására.

A hazafias nevelés – mint az erkölcsi nevelés – folyamat, és sajátos feladatainak megfelelően, ezeknek a megvalósítására, meg kell keresnünk a legalkalmasabb módszereket, vagyis az eljárásoknak, jellegzetes pedagógiai tevékenységeknek és felhasznált eszközöknek a rendszerét. A tevékenységek jellemző egymásutánjáról van szó a hazafiságra nevelés folyamatában is, amellyel aktívan hat a tanító a gyermekre, a gyermekközösségre.

A módszer funkciója, célja a folyamatban Petuchov szerint: erkölcsi érzelmek, fogalmak, meggyőződések, készségek és szokások, valamint akarati, jellembeli tulajdonságok kialakítása. Fontos feltétel az eszközök és tevékenységek beilleszkedése a nevelés, a hazafias nevelés célját szolgáló feladatok logikus rendszerébe.

Ahhoz, hogy az alkalmazott módszerekkel hatékony legyen a hazafiságra nevelés – az erkölcsi nevelésnek ezen a nagyon fontos területén folytatott munkánk – szükséges alapvető feltételek megléte, figyelembevétele:

1. Az erkölcsi nevelés társadalmilag meghatározott célja – a szocialista embereszmény, az igaz hazafi eszménye, valamint e célra alkalmas eljárások, tevékenységek, eszközök rendszere. A bemutatott órarészletek nevelési célja: A szülőföld és a szocialista haza szeretetére nevelés az általános iskola alsó tagozatában.

2. A nevelőmunka konkrét feladata és tartalma: A feladatok sokrétűségének tanulmányozása mellett, az elemzés világossága céljából kiemelnénk a hazai táj és a dolgozó nép megszerettetésének feladatát. Hazaszeretet nincs a szülőföld szeretete nélkül. Ezért ragadtuk ki tanulmányunkban az első feladatot, és ezzel szoros kapcsolatban az érzelmi tükröződés különösen nagy szerepét.

3. Az 1–4. osztályos gyermekek életkora, pszichológiai jellemzőik, értelmi fejlettségük szintje.

4. Ezúttal kiemelnénk alapvető feltételként a célkitűzésnek megfelelően a közösségi együttélésben és munkában szerzett erkölcsi tapasztalások és érzelmek gazdagságát, amelyekben beágyazottan érvényesülnek a választott módszerek.

Dialektikusan kell néznünk a módszerek kérdését.

(Következik a befejező rész.)

WELTHER TERÉZ
Jászberény, Tanítóképző Intézet

A modális hangsorok tanításának hasznosságáról 'a zenei nevelés és oktatás vonatkozásaiban

Tanulmányomban, melynek legfőbb célja, hogy rámutassanak a modális sorok tanításának zenei írás-olvasás elsajátítását segítő eredményes tan-
tárgypedagógiai módszereire, szükségesnek tar-

tom felidézni, hogy honnan is indul el a modális zene.

Csupán emlékeztetni szeretnék arra, hogy a görög zene és az egyházi zene milyen nevelési

feladatok megoldására használta fel az akkor ismert modális sorokat a maga társadalmi célkitűzéseinek megvalósítása érdekében.

Tanulmányomban vázolni szeretném, hogy a modális sorok tantárgypedagógiái ismeretnyújtás lehetőségei hogyan biztosítják az eredményesebb zenei írás-olvasás elsajátíttatását, valamint az érzelmi és esztétikai nevelés hatékonyabbá tételén keresztül hogyan járul hozzá zenepedagógiánkban is az élmény-nyújtáshoz, a személyiségformáláshoz.

A zene személyiségformáló erejének két útja van:

Az egyik az ösztönös közelítésből, a spontán hatásokból, gyakorlati alkalmazási mód szerint az ún. zenehallgatásból táplálkozik, a másik az ismeretek szisztematikus rendszerén alapul.

Nem vitatható a kettő dialektikus egysége, ill. egységben történő hatása, de szükségtelen bizonyítani azt is, hogy a zenei ismeretek, a zenei írás-olvasás elsajátíttatása az elsődleges ebben a kettősségben.

Érzelmi, esztétikai nevelés hatékony kibontakoztatása csakis a zenei ismeretek tudatosításán keresztül biztosíthat megfelelő alapot a személyiségformáláshoz, s csakis így járulhat hozzá eredményesen a szocialista világnézet formálásához is.

A mai kor gyermekére nagyon sokféle és nagyon sok módon történő információ hat. A baj ott kezdődik, amikor ezek nem egyeznek a gyermek életkori sajátosságaival, a szülői-ház és a nevelésükkel, oktatásukkal törődő, vagy foglalkozó környezetük sem tud megfelelően szelektálni ezeknek a hatásoknak az irányításában. Ennek következtében a hatások spontánok, nem egyértelműen pozitív irányú érzelmeket és ítélőképességeket fejlesztenek a felnövekvő nemzedékben.

Elsősorban az arra hivatott pedagógusok feladata kell, hogy legyen a gyermekek érő legkülönbözőbb információkból tudatosan kiválasztani a gyermek személyiségjegyeit pozitív irányba elősegítő hatásokat, hogy helyes ítélőképességet fejlesszünk ki bennük.

A zene tanításában, mint művészeti tárgyan is, a helyes anyag és jó módszerek kiválasztásával erre kell törekednünk.

Tanulmányomban a zenetanítás egy részterületére kívánok kitérni a fenti szempontok szerint, amikor a modális hangsorok érzelmi, esztétikai nevelésben való felhasználhatóságáról, azok oktatásának nevelési módszereiről szólok.

De hol is tartunk?

Talán lehetne ezt az alcímet adni az első osztályosainkról: Miért csak ennyit?

Az első osztályos Ének-zene kézikönyvben találjuk ezt az idézett részt: „Az általános iskolai ének-zene tanítás homlokterében a tanulók nevelése áll, melynek legfőbb eszköze az átél, élményeket nyújtó dalolás.

A hallásfejlesztés, a zenei írás-olvasás felada-

tainak teljesítése már itt is ennek az elsőrendű feladatnak a függvénye.”

S máris együtt van az a két téma, amivel foglalkozni kívánok:

1. Élményeket nyújtó dalolás.

2. Zenei írás-olvasás.

Megdöbbenő az a tény, amiről mindnyájan meggyőződhetünk: hatéves korú gyermekeink intelligenciája összehasonlíthatatlanul magasabb, mint pl. 20—25 évvel ezelőtt. Érdeklődési köriük tág, széles skálájú.

Mielőtt belépne a gyermek az iskolába, már döntöttek róla: testnevelés tagozatú, nyelvi tagozatú iskolába, zenei általánosba stb. adom a gyermekemet.

S megkezdődik a „fejtagítás”. Igaz, játékosan kapják, de olyan anyaggal foglalkoznak, amikhez egy 5—10 évvel ezelőtti általános iskolát végzett ember szinte hozzá se tud szólni (pl. a komplex matematika).

Minden tantárgyban a maximumot kapják.

És az ének-zeneben?

Három hangot tudatosítunk: a szó, mi és lá hangokat. S itt ugyancsak vigyázunk, nehogy túllépjük az életkori sajátosságokat, nehogy megterheljük őket: ezt a három hangot mégcsak le se szabad írni az öt vonalra, csupán a kirakótáblán helyezhetik el. Igaz, itt már két helyre is tehetik. (Mekkora „engedmény”!) A szó a harmadik vonalra, ill. a harmadik vonalközben helyezhető el.

Az első év végére megtanulnak írni, olvasni, számolni 20-ig, ismerkednek a környezetükkel, beszélgetnek, amivel a fogalmazási készségüket fejlesztik, rajzolnak, tornáznak.

De énekből megdöbbenően keveset tanulnak.

Miért? Mi erre a magyarázat?

Azt tételezzük fel, hogy képtelen lenne megtanulni a mai hatéves gyermek az öt törzshangot (do, re, mi, szó, lá)?

És ha „eljutunk” addig, hogy a három hangot megtanulták, miért nem írathatjuk velük ezeket?

Szinte kiabáló az ellentét, a szintkülönbség az ének és a többi tárgyak között. Mindenben arra törekszünk, hogy amit csak fel bír fogni, megtanítsuk, hogy az alapot lerakjuk, amire a felsőbb osztályokban építhetünk.

És mit teszünk a mi tárgyunknál? Minimálnál is kevesebbet. Nincs szépíteni valónk. Próbáljuk, merjük összehasonlítani a mi tárgyunkat a többi tantárggyal. Az eredmény?

Ídeje lenne az éneket is egyenrangúvá tenni a többi tantárggyal. De ezt elsősorban nekünk kell biztosítani. Mert csak mi magunk tudjuk egy szintre, egyenrangúvá tenni, ha megtaníttuk velük mindazt, ill. ha merjük megtanítani mindazt, amit elbírnak. Jó pár évvel ezelőtt miért tudták megtanulni az öt törzshangot?

Más tárgyban nő az anyag mennyisége, haladnak.

Nálunk meg ahelyett, hogy előbbre mennénk, csökkentjük az anyagot. Pédig az elmúlt évek

során a gyermeket érő információk kétségtelenül életkorban is előbbre hozták a felnövekvő nemzedék szellemi fejlődését. Fejlesztették fel-fogóképességét.

Ne engedjük kifolyni az időt a kezünkből!

Tanítsunk, merjünk többet adni! Legalább annyit, amennyit pár évvel ezelőtt már meg tudott tanulni ez a korosztály!

Ha nagyon őszintén megvizsgáljuk az okokat, hogy miért csak ennyit adunk, a gyökeréhez kell lemennünk. Ez pedig az igen különböző és igen hiányos zenét tanító és zenei pedagógus

képzés. S most térjünk vissza az első osztályos dalanyagra.

Mennyi gazdagság, mennyi szépség van a kézikönyvünkben.

Mint tudjuk, az I—IV. osztályos dalanyag szöveges tartalmi mondanivalóját, a szöveg által kifejezésre jutó érzelmeket, az esztétikumot a zenei anyag a maga eszközeivel is kifejezi, szinte feltranszformálja.

Könnnyű megszerettetni a szépet, ha mi magunk a tudatában vagyunk. Micsoda szép dőpentaton dallammal találkozunk már a tankönyv elején is

stb.

Miért nem szolmizálhatják ezt az egyszerű, de szép dallamot év végén sem?

Ritmusa a legkönnyebb, hisz egyenletes negyedértékeken alapuló lüktetése szinte biztosítja a rendszerezettséget, a biztos fegyelmet. Ezek érzetét fokozhatjuk a szöveg tartalmi mondanivalójának megvalósításával a dramatizálás során.

S milyen jó lenne az év folyamán ezt, vagy hasonló nehézségi fokon levő dalt megfelelően előkészíteni.

Leleményességünkkel igazán színessé tehetjük ezt a részét az óránknak.

Jó lenne eljutni oda, hogy ne mi magunk fosztanánk meg gyermekeinket az éneklés örömetől, a zenei berkekbe való korábbi bejutástól.

Építeni akarunk?

Érzelmeket növelni, gazdagítani akarjuk, vagy talán visszaadni nekik?

Segíteni akarunk eljuttatni őket a szép átéléséhez?

Merjünk többet adni!

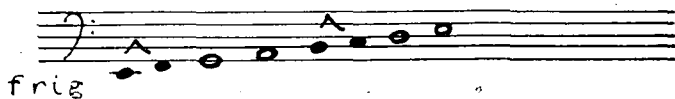
Csupán felelevenítés céljából nézzük meg ezt a táblázatot: A hangsor-tábla Bárdos Lajos: Modális harmóniak c. könyvéből van.

A moduszok autentikus hangsora

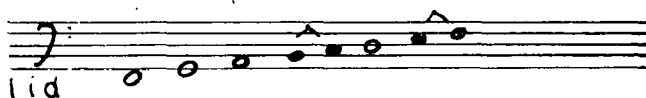
ó-görög neve:

frig

dór

hipolid

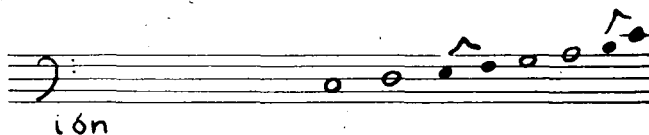
hipofrig

hipodór
vagy eol

mixolid
v. hiperdór

lid

Mit ír Bárdos tanár úr?

„Ismeretes, hogy a régi dallamvilágban a záróhangnak koránt sincs olyan elhatározó szerepe, mint a későbbiekben. Lényegesen a dallam magva, jellemző motívikája. Hogy aztán végül is hol áll meg az ének, szinte közömbös.”

Tekintsünk csak ismét a táblázatra!

Jól látható, hogy minden módusban máshol van a félhang. Tehát mintegy biztosítja a különbözőféle érzelmi hordozottságot. Tonalitása, sajátos íze a félhangtávolságok holléte miatt van.

Mit is ír Liszt Ferenc?

„Az érzés a zenében válik testté... A zene egyszerre adja az érzés erejét és kifejezését, a szellem által megtestesült lényegét. Az érzés maga él és fénylik a zenében képekbe öltözés nélkül, közvetítő gondolat nélkül.”

És Vitányi Iván könyvében, „A zenei szépség” c. műben olvashatjuk: „Az érzelmi kifejezés a zenének nélkülözhetetlen alapsajátossága... de gondolati tartalommal is fel kell ruházni.”

Visszatérve a modális sorokhoz, ezek előkészítéséhez, szinte meglepően gazdag anyaggal találkozunk az alsótagozott énekkönyvekben.

Az I—IV. osztályban tehát csupán a modális sorokra való előkészítés a feladatunk, s majd a felsőtagozatban kell kialakítanunk, részben tudatosítanunk a modális hangsorú dalokat.

És vajon zeneoktatásunkban ki merné mondani azt, hogy ezeknek a modális hangsorokra épülő daloknak zenei anyagában rejlő érzelmi mondanivalókat megfelelően, célirányosan felhasználják-e ének-zenét oktató nevelőink a zenei nevelés érdekében, az érzelmi esztétikai nevelésben rejlő személyiségformálás kibontakoztatásának hatékonyabbá tételében! De ugyanígy elmondhatnánk azt is, hogy vajon a modális

sorokban adódó lehetőségeket megfelelő módon és maradéktalanul kihasználják-e a zenei írás-olvasás eredményesebbé tétele érdekében? Úgy érzem, hogy nem túlzok, ha azt mondom, hogy nem. E téren még sok tennivaló adódik.

Mint az előbb is írtam, gyakran mondhatók a különbözőféle modális hangsorú dalok, melyek alatt szinte halljuk a különbözőféle jellegzetes zárulatokat. Nyugodtan állíthatjuk, hogy természetesen választja meg a mű tartalmi hordozottsága a hangnemiséget, ezek érzelmi viszonyait.

Hangnemiséggel is kifejezi mondanivalóját, tartalmát.

A modális zenében is érvényesül, hogy a tartalom és a hangnem összetartoznak, egymás hordozói.

Tanulmányom közepén írtam: „Érzelmi, esztétikai nevelés hatékony kibontakoztatása csakis a zenei ismeretek tudatosításán keresztül biztosíthat megfelelő alapot a személyiség-formáláshoz...”

Mit értünk el 25 év alatt? Sokat! Azonban nem mondom, hogy nem kellett, ill. lehetett volna többet elérnünk, és az elért eredményeinkre nem vagyunk eléggé büszkéek. Ki nekünk Kodály? Ki nekünk Bartók? Hány ország dicsekedhet két ekkora csillagóriással? Büszkéek vagyunk? Mert ugyancsak van mire, kire! Nézzük csak megegyeszer kisgyermekeinket!

Érzelmi életük gazdagítása a célunk. Hattól tíz évesek rendszerint igen szívesen, nagy lelkesedéssel tennének valamit hazájukért. Romantikus és kivételes helyzeteket képzelnek el, elevenítenek meg játékaikban: megvédik Magyarországot a törökök, tatárok, németek ellen. Ugyanakkor növendékeink úgy érzik, hogy a „valóságban” nincs mit tenniük a hazáért. Ezért

az a feladatunk, hogy meggyőzzük őket arról, hogy a mindennapi tanulás, kötelességüknek teljesítése is hozzájárul ahhoz, hogy a szocialista társadalom erősödjék, hazájuk gazdagodjon.

A hazaszeretetre nevelés során törekednünk kell arra, hogy maradandó ismereteket nyújtsunk, formáljuk a gyermek érzelmeit, buzdítsuk őket. Dalaikon keresztül neveljük beléjük:

- a hazai táj és a dolgozó nép szeretetét,
- népünk kulturális alkotásainak megbecsülését,
- szocialista társadalmunk iránti ragaszkodás felkeltését,
- a proletár internacionalizmus és a béke szeretetét.

Látjuk, a feladatok sokrétűsége nyilvánvalóvá teszi, hogy megoldásuk gondos munkát igényel. Ez feltételezi a tanítási anyagnak és tanítványaink értelmi, érzelmi fejlettségének figyelembevételét, tehát összedolgozást kíván.

Ne felejtjük: a tudatosítás segíti az élmény kialakulását, és ezzel élünk kell!

A szép dallam, az átélt éneklés együttesen zenei élményben részesíti a gyermekeket, és ez a zenei élmény eszköze — sajátos eszköze — a nevelésnek. „... a zenei élmény... vezetheti egyedül tanulóinkat az egyszerű élvezettől az embert, a természetet, a történelmet, a társadalmat, zenében kifejeződő valóságának, gyermekien őszinte átélésre.” (Tanterv)

A népdal „az egész magyarság lelkének tükré” — mondta Kodály Zoltán.

Nem hagyhatjuk a maga medrében folyni, tetlenül várni az esztétikai érzelmek kialakulását.

Legelőször a logikus gondolkodás segítségével tárjuk fel a tanult dalokban rejlő belső mondanivalót. Tudatosan vessük észre a belezott esztétikai szépséget. Sok dal zenei mondanivalójának, kifejezési eszközeinek vizsgálatával, a dallamfordulatok megfigyeltetésével számtalan alkalom nyílik az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználására is.

Az esztétikai elsajátítás második fokának lényege, hogy a hallott éneket, vagy zeneművet, mint jelenséget érzékeljük. Pl. egy szép dallam első hallásra is gyönyörködtet, hiszen a művészeti alkotáshoz hasonlóan a zene is érzékileg ábrázolja az eseményeket. Ezért jelent élvezetet, örömet.

Mindenki véssa a szívébe:

A ZENE NEMCSAK ZENÉRE TANÍTI!

Tanulmányom címében megjelölt témára szeretnénk rámutatni, hogy a modális sorok, sajátos hangulatának a struktúrájukban rejlő érzelmi hatása hogyan használható fel eredményesebben oktatásunkban és nevelésünkben. A fentiekben már szólottam a zenei nevelés lehetőségeiről, személyiségformáló erejéről, az érzelmi és esztétikai nevelésnek az etikai neveléssel való kapcsolatáról. Ezek után szeretnénk rámutatni arra, hogy a modális sorok sajátos hangulatára, érzelmi hordo-

zottságára épülő általános iskolai dalanyagunkban való megéreztetés hogyan segíti elő egyrészt zeneoktatásunknak egyik legfőbb összetevőjét, a laprólolvasási készség kialakítását, másrészt a zenei ábrázoláson, a zenei formanyelv megismerésén keresztül magát az érzelmi-esztétikai nevelés hatékonyabbá tételét, a gyermek zenei eszközökkel történő fantáziájának fejlesztését, megfelelő önálló ítéltalkotását, akaraterejét, koncentrálo képességét, emlékező képességét stb. Ha a felvetett két probléma közül az elsőre akarok válaszolni, feltétlenül azt kell látnunk, hogy bár az általános iskola alsó tagozatában a modális hangsorokat, mint olyan nem tanítjuk ugyan, de a modális hangsorokban különböző fokok között előforduló kisszekund lépések: m-f, t-d megéreztetésén és megfelelő reprodukálásán keresztül elérhetők ezeknek a hangsoroknak, illetve hangsorokra épülő daloknak hangulati megéreztetése.

Ez ugyanakkor hozzásegít bennünket a szolmizációs rendszer tanításában a laprólolvasási készség kialakításához, a kisszekund és nagyszekund közötti különbség auditív úton történő megkülönböztetéséhez, tehát fejlesztja a zenei emlékezőképességet a tudatosítással is.

A kérdés második részével kapcsolatban pedig feltétlenül eljutunk oda, hogy ugyancsak a kisszekund távolságok rögzítésével, illetve azok helyes intonációs készségi szintjének kimunkálásával megalapozzuk a későbbiek során megismertésre kerülő modális sorok feszültségrendjére épülő sajátos hangulati, érzelmi hordozottságot.

Világos tehát, hogy a modális sorok feszültségrendjére épülő hangulati alapok megvannak azokban a dalanyagokban is, amelyek az egyes modális sorokra épülnek. Egyébként ugyanez a helyzet adott a pentatóniával és dúr-moll hangsorokkal is.

Ez az okfejtés tehát bizonyítja, hogy a modális sorok megismertetésének oktatását és azok érzelmi, hangulati hordozottságának megéreztetését előkészítjük az alsó tagozatos relatív szolmizációs készségek kialakítása során akkor, amikor a tanulókkal megismertetjük a kisszekund és nagyszekund közötti különbséget, azt tudatosan produkálni tudjuk velük, és az erre épülő különböző feszültségeket megéreztetjük.

Véleményem szerint ez feltétlenül így van, hiszen a modális sorokban különböző helyeken előforduló kisszekundok (m-f, t-d) relációk alatt adják meg a modális sorok különböző feszültségét, sajátos hangulatát.

Bár tanulmányomban a modális sorok különböző feszültségrendjében rejlő hangulati, érzelmi hordozottság megalapozó jellegéről beszélek, szólnom kell a dalokban ezzel egyidejűleg jelentkező ritmikai feszültségekről is, mert ezek a dallami feszültségrenddel együtt jelentkeznek, mintegy együtt ható tényezőként mutatkoznak meg, csakúgy, mint a dinamikai vagy harmóniai feszültségek. Azonban tanulmányomban erről külön szólni nem kívánok.

Nem haszontalan dolog kitérni arra is, hogy a relatív szolmizációs készség kialakításának tantergypedagógiai módszeres eljárásai hogyan történnek.

Miután a tanulókkal elértük azt, hogy különbséget tudnak tenni a mélyebb, magasabb és az azonos hangzású hangok között, el kell érniük azt, hogy a szolmizációs nevek idézzék fel bennük a relációk auditív emlékeit.

A második lépésben el kell érniük, hogy a hangok betűjelei idézzék fel a névet, majd pedig a névhez kapcsolódó relációt.

Ugyanez vonatkozik az ezt megelőző kézzelkel tanítandó relációk felidézésére is, amikor is a kézzel idézi fel a hang nevét, majd pedig a név a relációk hangzási viszonyát.

Különösen a kézjelek használatánál meg kell említenünk azt is, hogy az rögzíti már a hangzások, az egyes hangok magasságbeli különbséget vizuális úton is, de motorikus úton is. A kézjelezés és a betűjelek által történő auditív emlékező képesség fejlesztésére épül a hangjegyek alapján történő szolmizációs nevek felidézése, ami szintén a relációk hangzását kell, hogy felidézze a gyermekben.

Az ily módon történő szolmizációs készségek kialakítása során igen nagy gondot kell fordítanunk a kisszekundok és nagyszekundok közötti különbség hangzásbeli kialakítására, azok sajátos feszültség viszonyainak megérettetésére, hiszen majd a modális sorok tanításánál igen fontos és alapos pedagógiai munkát kíván tőlünk az a feladat, hogy a tanuló megértse, és tudja, hogy a modális sorok hányadik fokai között fordul elő a m-f és t-d, és hogy megérettessük velük, hogy a különböző helyeken előforduló kisszekund lépésből fakadó feszültségek milyen sajátos alaphangulatot adnak az egyes modális hangsoroknak.

Tehát az alsó tagozatban csak előkészítjük a modális sorokra vonatkozó ismeretnyújtásokat.

Arról azonban érdemes gondolkodni, hogy az alsó tagozatos ének anyag modális hangsorainak sajátos érzelmi hatásaira hogyan mutat rá a nevelő.

Mint írtam, az I—IV. osztályokban a modális sorú dalokat előkészítjük.

Ezekben az osztályokban eleinte a tantervi anyag is főleg pentaton anyagot ír elő, melyben hiányzik a szekund lépés. Később kialakítjuk a m-f és t-d-val a kisszekund reláció emlékéjét, hangzás viszonyát.

Az alsó tagozatban tehát a modális sorok hangulatának a felismertetése az egyik legfontosabb feladatunk, melynek érdekében:

1. Meg kell különböztetni és felismertetni a kis- és nagyszekundot;
2. A modális, illetve ezek előkészítő hangzású dalait elkülöníteni a dūr és moll

hangsorú dallamok hangzásbeli feszültségétől, tonálisától.

Amennyire mód és lehetőség kívánkozik erre, éreztessük meg a tanulókkal a tipikus modális sorok dallamfordulatait, záratait a pentaton dallamfordulatokhoz hasonlóan.

Ez azonban semmiképpen sem jelentheti a modális sorok tudatosítását az alsó tagozatban!

Tehát összefoglalóul azt mondhatjuk, hogy az alsó tagozatban legfontosabb feladatunk a fentiek szerint a címben megjelölt célok elérése érdekében a modális sorok előkészítése.

A felső tagozatban ezeknek az ismereteknek a birtokában nyílik lehetőség a modális sorok ismertetésére és azok sajátos hangulati hordozottságának megérettetésére.

Véleményem szerint az ily módon előkészített készségszintek kialakulása megfelelő alapot nyújt majd a felső tagozatban megismertetésre kerülő modális sorok didaktikai feladatainak megvalósítására, csak úgy, mint a zenei ábrázolás magasabb szinten történő befogadásának elsajátítására, a zenei nevelésre.

Mindez biztosítékot nyújt arra is, hogy tanulóinkat hatékonyabban élvezessük a szöveg nélküli zene „megértésére”, élvezésére, az abban rejlő érzelmi és esztétikai tartalom befogadására.

Szeretném megjegyezni, hogy az ismeretszerzés a zenében is mindig komoly munkát igényel tanártól és diaktól egyaránt.

Ezt a munkát megkönnyíteni, élvezetessé tenni lehet és kell is, de csupán élvezetté és szórakozássá tenni nem. Magának a zenének sem csak a szórakoztatás a jellege. Hanem érzelmi, esztétikai, világnézeti nevelési feladatainkhoz kell hozzájárulnia csakúgy, mint a személyiség formálásához.

Kapcsolatot kell teremteni az érzelmi-esztétikai nevelés, a személyiségjegyek pozitív kialakítása, és az etikai nevelés feladatainak megformálása vonatkozásában is. A kettő együtt járul hozzá igazán és eredményesen a világnézeti nevelés megvalósításához.

Mint fentebb mondtam, ez munkát kíván a tanulóktól, ami viszont mi más, ha nem a munka való nevelés, még akkor is, ha ez a munka szellemi.

A sokoldalúan, jól képzett embertípus kialakítását szolgálja tehát az ily módon történő zenei nevelés is.

Úgy gondolom, hogy ezzel a zenei nevelésünkkel elősegítjük tanulóinkat abban is, hogy kifejlesztjék bennük az önálló ismeretszerzés képességét, hozzájárulunk összefüggéslátásuk, lényeglátásuk, problémamegoldó képességeik fejlesztéséhez.

Röviden hozzájárulunk ahhoz is, hogy tanulóink megtanuljanak korszerűen tanulni.

